

Ett nyliberalt liv i tio akter.

Akt I: Taxameterns tango.

Scenen öppnar i mörker, ett tickande ljud växer, en gigantisk taxameter lyser rött i fonden, siffrorna snurrar uppåt, 113 000 kronor. En herre i välpressad kostym kliver fram, han dansar tango med en chaufför, men varje steg är bara 900 meter långt, från centralstationen till riksdagen. Han talar om ansvar, men varje gång han öppnar munnen faller taxikvitton ur hans fickor, de virvlar runt som snöflingor. Publiken ser honom snubbla på sina egna kvitton, men musiken fortsätter, taxametern tickar vidare, som en metronom för privilegier. En röst från salongen viskar, hade han bott i förorten hade han fått ta bussen.

Akt II: Avknoppningarnas auktion:

Ridån går upp för en marknadsscen, bordet är fyllt av kommunala verksamheter, hemtjänst, skolor, vårdcentraler. Herren står på en pall, ropar ut priserna, 69 500 kronor för en hel hemtjänst, publiken bjuder, köparen säljer vidare för miljoner. Statskontoret dyker upp som en clown, ropar olagligt, olagligt, men musiken dränker orden. Någon viskar i salongen, han är ju inget ämne för att bli statsminister. Herren ler stelt, slår klubban i bordet, nästa verksamhet, nästa fynd, allt ska bort. Publiken ser hur välfärden förvandlas till en loppmarknad, där de mest behövande aldrig får plats.

Akt III: Lägenhetsvalsen:

En vals börjar spela, herren dansar med en hyreslägenhet i famnen, en lägenhet avsedd för svårt sjuka och hemlösa. Han snurrar runt, medan en stiftelse står i kulisserna och applåderar. Publiken ser hur bostadspolitiken förvandlas till en maskeradbal, där de mest utsatta aldrig blir inbjudna. När musiken tystnar står han ensam kvar, med en nyckelknippa i handen, men dörrarna bakom honom är stängda för alla andra. En röst från tredje raden viskar, vissa får alltid nycklarna, andra får stå ute i kylan.

Akt IV: Homo bidragus-rapsodin:

Herren kliver fram med en bok i handen, han sjunger en aria om 40-talisterna, Homo bidragus, han ylar om välfärdsstaten med apartheid. Orden ekar som dammiga slagord från 90-talet, men framförs med allvaret hos en operasångare. Publiken hör hur skamlös han är. Han höjer boken som en helig skrift, men sidorna är fläckade av ungdomlig arrogans, och varje ord blir en karikatyr av nyliberal ideologi. En röst från balkongen viskar, han kallar andra bidragstagare, men lever själv på systemet.

Akt V: Kinaresornas kabaré:

Scenen fylls av röda fanor, drakar och lyktor, herren kliver in i sidenkostym, tre resor till Kina för 128 000 kronor, betalda av skattebetalarna. Han sjunger en visa om öppna dörrar, men publiken viskar om hans frus affärsintressen. Resorna blir en dans mellan diplomati och nepotism, ackompanjerad av gonggongar. När musiken tystnar står han kvar med en resväska i handen, fylld av kvitton och frågor. En röst från salongen viskar, hade han varit en vanlig tjänsteman hade han fått sparken.

Akt VI: Svart städhjälp-samban:

En sambaorkester drar igång, herren dansar med en dammsugare, betalar 70 kronor i timmen svart. Han ler stelt, säger, ett misstag, men rytmen fortsätter, publiken ser hur vardagens små synder blir till politiska refränger. Dammsugaren snurrar runt honom som en partner, men sladden trasslar in sig i hans ben, och han faller, medan orkestern spelar vidare. En röst från bakre raden viskar, hade det varit en invandrare som anlitade svart arbetskraft hade han kallat det kriminellt.

Akt VII: Säkerhetsfiaskots fars:

En kursgård, en portfölj med hemligstämplade dokument ligger kvarglömd i ett skåp, hittad av personal som städar. Herren säger att allt rapporterades omedelbart, men publiken ser att skadebedömningen är daterad långt senare. Och framför allt, att uppgifterna om de kvarglömda dokumenten gömdes undan i över två år, som om själva mörkläggningen kunde skydda rikets säkerhet bättre än sanningen. Publiken minns också att den som fick uppdraget som nationell säkerhetsrådgivare inte tillsattes genom en öppen process, utan handplockades - en gammal barndomsvän, ett exempel på nepotism som nu står i strålkastarljuset. Ridån darrar, publiken viskar, om detta är ordning, vad är då kaos. Någon kanske viskar ännu tystare, tur för honom att han inte är från orten.

Akt VIII: Adoptionscentrums auktion:

Ett skrivbord, pärmar märkta Barnärenden, en karta över världen blinkar som varuautomater. Herren trycker på knappar, barn i korgar rullar ut på scenen. En röst från kulissen ropar, barnen är stulna, mödrarna letar, men herren bläddrar i ett PM, säger, vi fann allt i sin ordning. Publiken tystnar, för nu är farsen inte rolig längre, nu är det en marknad, och mitt i marknaden sitter ordföranden, som om han vore både auktionsförrättare och köpare. En röst från salongen viskar, vissa barn blev souvenirer, andra blev statistik.

Akt IX: Bidragens crescendo:

Scenen öppnar med ett podium, strålkastaren riktad mot herren. Han lutar sig fram, orden nästan snubblar av entusiasm, rösten darrar av indignation. Han talar om det fruktansvärda i att människor med försörjningsstöd kan stapla bidrag på bidrag, enligt honom. Fast han vet mycket väl att man inte kan det. Han säger att det är fel, bara de som arbetar ska ha pengar, inte de andra. Ett ögonblick blir han för ivrig, han är nästan på väg att säga de lata jävlarna, men hejdar sig, sväljer ordet, byter tonfall. Publiken hör ändå vad som låg på tungan. Och någonstans i bakhuvudet vet han att det var den förra regeringen, den han själv satt som minister i, som gjorde att människor blev utförsäkrade, som gjorde det nästan helt omöjligt att få sjukersättning. En röst från salongen viskar, han kallar det staplade bidrag, men det var han som staplade murar runt sjukförsäkringen.

Akt X: Tigerns rygg:

En tom scen, ridån har dragits undan, men inget finns kvar av marknader, kvitton eller pärmar. Bara en ensam strålkastare riktad mot mitten. Herren glider in, långsamt, i en silhuett som påminner om en Franz von Papen-kopia, den konservative som trodde sig kunna tygla krafter större än honom själv. Ingen i publiken kan undgå att se att det är samma herre som i de nio tidigare akterna, samma kostym, samma stelt leende, men nu utan rekvisita, utan musik.

Tystnad, en lång stund. Publiken väntar på nästa nummer, men inget händer. Till sist säger han endast: "Bara jag klarar av att rida på tigerns rygg utan att hamna i dess mage."

Tystnad igen. Han upprepar samma fras, gång på gång, som en besvärjelse, som om han försöker intala sig dess riktighet. Varje upprepning blir svagare, mer desperat, mer mekanisk. Publiken ser att han inte längre talar till dem, utan till sig själv, som om han försöker övertyga spegelbilden i strålkastarljuset.

En viskning hörs från salongen, han tror att tigern är hans riddjur, men alla andra ser att han redan är halvvägs nere i dess svalg.

Epilog:

Det som började som en fars har blivit samtidens skuggspel. En herre som talade om ordning, men som aldrig kunde kalla saker vid deras rätta namn. Han kallade nedskärningar för reformer, repression för trygghet, och ett samarbete med extremism för stabilitet. Han predikade moral, men levde på dubbla måttstockar: det som för andra var brott blev för

honom ett misstag, det som för andra var gränser blev för honom förhandlingskort. Han bjöd in dem som ingen demokrat vill ta i med tång, och log som om det vore statsmannaskap. Men publiken ser och vet. Att jämlikhet inte är en kostnad, utan själva pulsslaget i en demokrati. Att rättvisa inte är en paroll, utan en livlina för den som annars kvävs i marginalen. Och när ridån brinner, när röken sticker i ögonen, då hörs ändå hjärtats rytm genom svavlet: Alla människors lika värde. Alla människors rätt till ett liv utan förnedring. Det är den sången som överlever kabarén. Det är den refräng som ingen tiger, ingen dubbelmoral och ingen språklig dimridå kan sluka.